

การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1

Development of a Proposed Policy for Providing Education in Early Childhood
School Prototypes of the Office of Uttaradit Elementary Educational Area 1อุษณี กำพรว้า¹ และ สุมิตรา โจนานิติ²Usanee Kamphar¹ and Sumitra Rojananiti²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามมิติของการประเมิน CIPPIEST เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย และเพื่อตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 ศึกษาานิเทศก์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัยและผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 1 คน ศึกษาานิเทศก์ 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 6 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย 36 คน ส่วนผู้ปกครองนักเรียนใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คนรวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 342 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบบันทึกประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการสนทนากลุ่มและแบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบตามการประเมิน CIPPIEST มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ทั้งด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักระบุว่าการขยายผลผลิตทั้งด้านผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการถ่ายทอดส่งต่อมีความเป็นไปได้ สามารถนำมาพัฒนาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายของการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปได้ทั้งหมด 12 ประเด็น ประกอบด้วย

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิจัยและประเมินเพื่อพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์² อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์¹ Ph.D. student in Research and Evaluation for Education Development Program, Faculty of Education
Uttaradit Rajabhat University² Lecturer, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University

1) พัฒนาโครงการและหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา และท้องถิ่น 2) พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการต้นแบบร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ 3) พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับเด็ก และมีการประเมินพัฒนาการที่ได้มาตรฐาน 4) พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการบูรณาการเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศเข้ามาจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน และขยายผลการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง 5) พัฒนาและส่งเสริมความพร้อมด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม 6) พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ที่สอน มีจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ 7) ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และตรงตามวุฒิการศึกษาที่จบมา 8) พัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม 9) ปรับปรุงและพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ อย่างต่อเนื่อง และให้มีการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้อง 10) พัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้ 11) พัฒนาระบบการให้บริการอาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนม และมีการสนับสนุนให้วางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม และ 12) พัฒนาระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายโดยการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.82$, S.D.=0.47 และ $\bar{X}=4.86$, S.D.=0.39 ตามลำดับ)

คำสำคัญ ข้อเสนอเชิงนโยบาย การจัดการศึกษาโรงเรียนปฐมวัย โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ

Abstract

The purpose of this research was to evaluate the implementation of the policy on providing early childhood education, basing on the CIPPIEST evaluation model, in order to develop policy proposals for early childhood education provision and to review the policy proposals on early childhood education at the early childhood center school prototype under the Office of Uttaradit Educational Service Area 1, according to criteria of suitability and possibility. The population consisted of the director of the Office of Uttaradit Primary Education Area 1, educational supervisors, school directors, early childhood teachers and parents of early childhood children under the Office of Uttaradit Educational Service Area 1. Obtained through the purposive sampling technique, the sample consisted of the Director of the Office of Uttaradit Primary Education Area 1, 2 supervisors, 6 school administrators and 36 primary school teachers. Parents were obtained through simple random sampling. The sample size of the parents was 297. The total sample size was 342. The research instruments comprised a questionnaire on the operating conditions under the policy of early childhood education provision, in-depth Interviews, policy note forms for group conversations, and an expert opinion

questionnaire. The data were analyzed using the mean and standard deviation. The qualitative analysis employed content analysis. The research found that the implementation of the early childhood center school prototype, basing on CIPPIEST assessment, had the results at the high to highest level in terms of context, inputs, processes and productivity. The primary data provider stated that expansion of productivity in terms of impact, effectiveness, sustainability and transmission was a reality that can be developed into policy proposals in the management of all four aspects, namely: academic administration, personnel management, budget management, and general administration, with the total of 12 issues. They were: 1) develop projects and curriculums to meet the needs of the children, the school and the locality; 2) develop educational institutions into an academic center prototype, with collaboration of parents and other agencies; 3) Develop child-centered learning and teaching, with Integration of learning sources within the school for providing experiences for children, and with the standard of development assessment; 4) develop early childhood education provision by integrating technology and foreign languages into activities for students, and continuously expand the results of the operation of the early childhood center school prototype; 5) develop and promote the readiness for providing special education for children with special needs in their mainstream learning; 6) develop teachers in order for them to gain more knowledge, ability, education and qualifications which are consistent with what they teach, conscience and responsibility for duty; 7) encourage teachers to perform their full duties according to their potential, ability, and aptitude; 8) develop a management system by assigning tasks and responsibilities to each party appropriately; 9) continuously improve and develop the spending plan of the early childhood center school prototype and make sure that the budget disbursement process is always correct; 10) develop the budget management system, focusing on independence, transparency, agility, worthiness, frugality and accountability; 11) develop food, beverage and dairy supplement service system, and support appropriate planning of environment arrangement in the early childhood center school prototype; and 12) develop various information systems and public relations by having experts to check the suitability and feasibility. On the whole, it was found to be appropriate and feasible at a highest level. ($\bar{x}$ = 4.82, S.D. = 0.47 and $\bar{x}$ = 4.86, S.D. = 0.39 respectively).

Keywords: Policy proposal, Early childhood education provision, Early childhood center school prototype

บทนำ

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กโดยการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ เพื่อสร้างรากฐานให้เด็กได้รับการพัฒนามีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 5) จากการประเมินสถานการณ์และทดสอบพัฒนาการอย่างคัดกรองในเด็กปฐมวัย (อายุ 0-5 ปี) พบว่าโดยภาพรวมเด็กปฐมวัยมีแนวโน้มพัฒนาการล่าช้า ในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และจริยธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555: 6) แสดงว่าเด็กเหล่านี้ขาดโอกาสเรียนรู้และขาดการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมรวมทั้งจำนวนเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาพิเศษมีเพิ่มขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 1) จากการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่า คุณภาพการศึกษาปฐมวัยในชนบทและในเมืองมีความแตกต่างกันอย่างมาก แม้จะใช้หลักสูตรเดียวกันแต่ปัจจัยพื้นฐานทางด้านครอบครัว ความรู้ ประสบการณ์และความพร้อมของหน่วยงานที่จัดมีความแตกต่างกันมาก จากปัญหาเหล่านี้ รัฐบาลจึงมีนโยบายพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพเท่าเทียมกันทั้งเขตชนบทและเขตเมือง เพื่อจัดการกับปัญหาเหล่านี้ในปีการศึกษา 2548 จึงได้จัดตั้งโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบขึ้นอำเภอละ 1 โรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือเพื่อให้เป็นต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพให้โรงเรียน สถานศึกษาอื่น เป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ ศูนย์ประสานงานด้านการศึกษาปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2548: 11-15) หลังจากทางโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบได้ดำเนินการปฏิบัติตามแผนการพัฒนา แล้วพบว่าผลการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาโดยรวมของโรงเรียน อยู่ในระดับคุณภาพที่ดีดีมาก สรุปได้ว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ได้บรรลุตามเป้าหมายของการดำเนินงานที่มุ่งเน้นพัฒนาให้เป็นสถานศึกษาต้นแบบที่จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554: 82) ด้วยความสำคัญและความสำเร็จของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจากการประเมินผลจึงควรต้องมีการพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ เป็นต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยให้กับโรงเรียนในพื้นที่ที่มีคุณภาพเท่าเทียมกัน ซึ่งในการพัฒนาการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จอย่างต่อเนื่องนั้น การประเมินมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากจะทำให้ทราบข้อมูลในการพัฒนา การปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินสภาพการดำเนินงานของโรงเรียนโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ โดยนำเอารูปแบบการประเมิน CIPPIEST ซึ่งได้รับการพัฒนาโดย แดเนียล สตฟเฟิลบีม (Daniel Stufflebeam) มาใช้ในการประเมินในด้านบริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) ผลผลิต (Product) และขยายการประเมินผลผลิตออกเป็นการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) การประเมินความยั่งยืน (Sustainability Evaluation) และการประเมินการถ่ายทอดส่งต่อ (Transportability Evaluation) มาใช้ เพื่อให้การประเมินมีความหมายครอบคลุมการประเมินผลผลิตและการประเมินผลลัพธ์ ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานได้รับข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการทั้งระบบ และใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการกำหนดแนวทาง การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ให้มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้

ตามบริบทของพื้นที่ เพื่อประโยชน์ในการขยายผลความสำเร็จในการจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสู่โรงเรียนในพื้นที่ ที่ยังขาดความพร้อมในการจัดการศึกษาให้สามารถพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างยั่งยืนต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อประเมินการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 ตามมิติของการประเมิน CIPPIEST
2. เพื่อพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1
3. เพื่อตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษา และการบริหารโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ได้แก่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ศึกษาพิเศษผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัยและผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2560 มีทั้งสิ้น 1,399 คน กลุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ 2 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน 6 คน และครูผู้สอนระดับปฐมวัย 36 คน ส่วนผู้ปกครองนักเรียนใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางของเครซีและมอร์แกนจำนวน 297 คน รวมกลุ่มตัวอย่างจำนวน 342 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีต่อสภาพการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบซึ่งผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ใช้เกณฑ์พิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่น่าไปใช้ได้ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ และพิจารณา ค่าเฉลี่ย > 3.50 (ระพินทร์โพธิ์ศรี, 2557: 139) สำหรับการวิเคราะห์เครื่องมือทั้งฉบับ ด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัคโดยใช้เกณฑ์ที่ยอมรับได้คือ มีค่าไม่น้อยกว่า 0.70 (สุจิตรา บุญยรัตนพันธ์, 2546: 138) ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับครู ศึกษาพิเศษและผู้อำนวยการโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบทั้งฉบับ พบว่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.939 และแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนทั้งฉบับ เท่ากับ 0.867 แสดงว่าแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับมีความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้

2.2 แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้ปกครองนักเรียน โดยประเด็นการสัมภาษณ์ คือผลกระทบ ความยั่งยืน ประสิทธิภาพ และการถ่ายทอดส่งต่อของการดำเนินงานในโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ

2.3 แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม เพื่อยกร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยมีผู้ร่วมสนทนากลุ่ม คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนระดับปฐมวัยเพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ

2.4 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์เขต 1 ที่ประกอบด้วย เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และ ตัวชี้วัด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 4 วิธีโดยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2560 ถึง เดือน มีนาคม พ.ศ. 2561 ดังนี้

3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีต่อสภาพการดำเนินงานตามนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจากผู้อำนวยการโรงเรียน 6 ฉบับ ศึกษาพิเศษ 2 ฉบับ ครูผู้สอน 33 ฉบับ และผู้ปกครองนักเรียน 280 ฉบับ

3.2 การสัมภาษณ์เชิงลึกให้ผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อศึกษาผลกระทบ ความยั่งยืน ประสิทธิภาพ และการถ่ายทอดส่งต่อผลผลิตในโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 6 คน ศึกษาพิเศษจำนวน 2 คน ครูผู้สอนระดับปฐมวัยจำนวน 6 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 6 คน

3.3 แบบบันทึกการสนทนากลุ่มประเด็นการร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นข้อเสนอเชิงนโยบาย และการระดมความคิดเห็นของผู้สนทนากลุ่ม โดยผู้วิจัยนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1 ผู้อำนวยการโรงเรียนจำนวน 6 คน ศึกษาพิเศษจำนวน 1 คน และครูผู้สอนจำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน ณ ห้องประชุมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

3.4 แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของข้อเสนอเชิงนโยบายโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ผู้วิจัยได้ขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบจำนวน 5 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปสาระสำคัญจากการสัมภาษณ์ และการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ข้อเสนอเชิงนโยบายของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้เกณฑ์การแปลผลการประเมินการดำเนินงานปรับมาจากแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1970 อ้างถึงใน บุญมี พันธุ์ไทย, 2545 : 60)

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึงมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด, มีความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึงมีความเหมาะสมระดับมาก, มีความเป็นไปได้ระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง, มีความเป็นไปได้ระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึงมีความเหมาะสมระดับน้อย, มีความเป็นไปได้ระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด, มีความเป็นไปได้ระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. การประเมินตามมิติ CIPPIEST แยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1.1) ด้านบริบท (Context) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.81) โดยประเด็นที่มีผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ 1) โครงการและหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กสถานศึกษาและท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.61) 2) วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.69) และ 3) โรงเรียนมีระบบการบริหารงานงบประมาณที่มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัวและตรวจสอบได้ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.90) 1.2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.39$, S.D. = 0.78) โดยประเด็นที่มีผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด 3 ประเด็น ได้แก่ 1) โรงเรียนมีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.73) 2) โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีวุฒิทางการศึกษาไม่น้อยกว่าระดับปริญญาตรีด้านปฐมวัยหรือสาขาอื่นๆ แต่ผ่านการอบรมความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างดี ($\bar{x} = 4.51$, S.D. = 0.87) และ 3) โรงเรียนมีการจัดบริการอาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนมตามหลักโภชนาการให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง ($\bar{x} = 4.55$, S.D. = 0.66) 1.3) ด้านกระบวนการ (Process) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = .77) โดยประเด็นที่มีผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด 5 ประเด็น ได้แก่ 1) โรงเรียนจัดการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คือจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย เน้นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ไม่สนับสนุนการทำโทษด้วยวิธีที่รุนแรง หรือ ควรที่จะมีการเสริมแรงเชิงบวก ($\bar{x} = 4.60$, S.D. = 0.63) 2) มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับเด็ก เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.65) 3) โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานตามแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.73) 4) โรงเรียนมีการใช้จ่ายงบประมาณด้วยความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.93) 5) โรงเรียนมีระบบการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ ปรับปรุงและพัฒนางานด้านบริหารงานงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.73) 1.4) ด้านผลผลิต (Product)

ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.69) ประเด็นที่มีผลการดำเนินงานในระดับมากที่สุด 6 ประเด็น ได้แก่ 1) โรงเรียนเป็นศูนย์วิชาการและต้นแบบด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{x} = 4.60$, S.D.= 0.63) 2) ผลการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็กสมัย ($\bar{x} = 4.51$, S.D.= 0.65) 3) มีครูผู้สอนที่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.63) 4) ครูผู้สอนปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ ยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพครู ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.65) 5) โรงเรียนมีการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้องตามระเบียบบริหารงานงบประมาณแผ่นดินและตรงตามแผนงานที่กำหนดไว้ ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.84) 6) โรงเรียนมีระบบการประเมินผลการใช้งานงบประมาณ และสามารถตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานทั้งกระบวนการและผลผลิตอย่างเป็นระบบ ($\bar{x} = 4.54$, S.D. = 0.73) 1.5) ด้านผลกระทบ (Impact) พบว่าโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบมีศักยภาพในการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ตามมาตรฐานการศึกษา เป็นศูนย์รวมทางด้านวิชาการและเป็นต้นแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก ชุมชนและท้องถิ่นเน้นการส่งเสริมเตรียมความพร้อมทั้ง 4 ด้าน มีครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน เต็มตามศักยภาพ มีการใช้จ่ายและระบบการประเมินผลงบประมาณได้อย่างถูกต้องตามระเบียบการบริหารงานงบประมาณแผ่นดิน นอกจากนั้นยังพบว่าผลกระทบส่วนหนึ่งจากการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพของโรงเรียนส่งผลให้ปริมาณความต้องการเข้าเรียนในโรงเรียนปฐมวัยต้นแบบเพิ่มมากขึ้น 1.6) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) พบว่า การดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ถือว่าน่าพอใจเพราะมีการวางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม เป็นสัดส่วน สะอาดและเพียงพอโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ มีศูนย์วิชาการเป็นศูนย์การศึกษาแหล่งเรียนรู้ ประสานงาน ให้บริการทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากรครูในพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเช่นเดียวกับโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานต่อสาธารณชนด้วยรูปแบบที่หลากหลายทั้งยังมีการประเมินพัฒนาการเด็กสมัยได้มาตรฐานมีความพึงพอใจต่อครูผู้สอน มีการเบิกจ่ายงบประมาณและประเมินผลการใช้งานงบประมาณได้อย่างถูกต้องตามระเบียบและสามารถตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานในโรงเรียนตลอดเวลา 1.7) ด้านความยั่งยืน (Sustainable) พบว่า การดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนตามหลักการทำงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมการดำเนินงานขององค์กรที่มีประสิทธิภาพสามารถพัฒนาตนเองและพัฒนางานได้อย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการนิเทศติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีการส่งเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณมาดำเนินการขยายผลให้ทุกโรงเรียนมีความพร้อมเช่นเดียวกับโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ พัฒนาผู้บริหารให้มีความเข้าใจในหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย และ จัดสรรบุคลากรครูที่มีวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัยหรือมีประสบการณ์โดยตรง วางแผนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมพัฒนาอาคารสถานที่ห้องเรียน สื่อ อุปกรณ์ให้มีความพร้อม เหมาะสมและมีความปลอดภัย ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วม สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างใกล้ชิด และ 1.8) การถ่ายทอดส่งต่อ (Transportation) พบว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยในพื้นที่รับผิดชอบได้รับความรู้ประสบการณ์ในการพัฒนาเด็กแล้วสามารถนำความรู้ประสบการณ์ไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การประชาสัมพันธ์ข่าวสารการดำเนินงาน และผลการ

ดำเนินงานต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง ด้วยรูปแบบประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นข่าวประชาสัมพันธ์ วารสาร เอกสาร การจัดนิทรรศการ ฯลฯ ช่วยเพิ่มการรับรู้ต่อสาธารณะในวงกว้างเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนา การศึกษาปฐมวัย การขยายผลเพิ่มจำนวนโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบให้ครอบคลุมในทุกตำบลไปจนถึง ทุกโรงเรียนในที่สุด รวมถึงร่วมเป็นเครือข่ายกับโรงเรียนอนุบาลทั้งในและต่างจังหวัดที่ประสบความสำเร็จใน การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

2. ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 มีผลการพัฒนา โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 สํารวจข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก มาพัฒนาเป็นร่าง ข้อเสนอเชิงนโยบาย โดยคัดเลือกประเด็นที่มีผลการดำเนินงานระดับมากที่สุดจากแบบสอบถามทั้งหมด 17 ประเด็น ไปสัมภาษณ์เพื่อขยายผลผลิตระดับมากที่สุด ที่ประกอบด้วยผลกระทบ ประสิทธิภาพ ความยั่งยืน และการถ่ายทอดส่งต่อ โดยสามารถยกร่างเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย

ร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	ประเด็นที่มีผลการดำเนินงานระดับมากที่สุดและจากการสัมภาษณ์เชิงลึก
1. พัฒนาโครงการและหลักสูตรให้สอดคล้อง กับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา และท้องถิ่น	1. โครงการและหลักสูตรมีความจำเป็นต่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่สอดคล้องกับความต้องการของเด็กสถานศึกษา และท้องถิ่น 2. วัตถุประสงค์ของโครงการสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาปฐมวัย
2. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการ ต้นแบบร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ	3. โรงเรียนเป็นศูนย์วิชาการและเป็นต้นแบบด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น
3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็ก เป็นสำคัญ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับ เด็กและมีการประเมินพัฒนาการที่ได้ มาตรฐาน	4. โรงเรียนจัดการศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คือจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับ วัย เน้นการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ไม่สนับสนุนการทำโทษด้วยวิธีที่รุนแรงหรือ ควรที่จะมีการเสริมแรงเชิงบวก 5. มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับเด็ก เพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด 6. ผลการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของ เด็กสมวัย
4. พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ที่สอน มี จิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติ หน้าที่	7. โรงเรียนมีการดำเนินการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มี ความรู้ และทักษะการปฏิบัติงานตามแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ 8. มีครูผู้สอนที่ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ และมีจิตสำนึกและ ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน
5. ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตาม ศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และตรง ตามวุฒิการศึกษาที่จบมา	9. ครูผู้สอนปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ ยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ ตามมาตรฐานวิชาชีพครู 10. โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีวุฒิทางการศึกษาไม่ น้อยกว่าระดับปริญญาตรีด้านปฐมวัย หรือสาขาอื่นๆ แต่ผ่านการอบรม ความรู้ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นอย่างดี

ร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย	ประเด็นที่มีผลการดำเนินงานระดับมากที่สุดและจากการสัมภาษณ์เชิงลึก
6. พัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม	11. โรงเรียนมีการจัดระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยการมอบหมายงานและความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
7. ปรับปรุงและพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่องและให้มีการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้อง	12. โรงเรียนมีการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้องตามระเบียบ 13. โรงเรียนมีระบบการนำข้อมูลย้อนกลับไปใช้ เพื่อปรับปรุง แก้ไข และพัฒนางานด้านบริหารงานงบประมาณอย่างต่อเนื่อง
8. พัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณโดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้	14. โรงเรียนมีระบบการประเมินผลการใช้งบประมาณ และสามารถตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานทั้งกระบวนการและผลผลิตอย่างเป็นระบบ 15. โรงเรียนมีระบบการบริหารงานงบประมาณที่มุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัวและตรวจสอบได้ 16. โรงเรียนมีการใช้จ่ายงบประมาณด้วยความคุ้มค่า ประหยัดและสามารถตรวจสอบได้
9. พัฒนาระบบการให้บริการ อาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนมและมีการสนับสนุนให้วางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม	17. โรงเรียนมีการจัดบริการอาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนมตามหลักโภชนาการให้แก่เด็กอย่างทั่วถึง สรุปผลจากการสัมภาษณ์ โรงเรียนมีการวางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม เป็นสัดส่วน สะอาดและเพียงพอโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นสำคัญ เช่น อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม โรงอาหาร สนามเด็กเล่น ฯลฯ
10. พัฒนาระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย	สรุปผลจากการสัมภาษณ์ โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานและผลการดำเนินงานต่อสาธารณชนด้วยรูปแบบที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง

ระยะที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยการนำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย 10 ประเด็นเข้าร่วมสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายเพิ่มอีก 2 ประเด็น ดังนั้น ข้อเสนอเชิงนโยบายจึงประกอบด้วย 12 ประเด็นแยกตามด้านการบริหาร 4 ด้าน ได้ผลดังนี้ ด้านการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 5 ประเด็น ได้แก่ 1) พัฒนาโครงการและหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา และท้องถิ่น 2) พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการต้นแบบร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ 3) พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับเด็ก และมีการประเมินพัฒนาการที่ได้มาตรฐาน 4) พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการบูรณาการเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศเข้ามাজัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน และขยายผลการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่องและ 5) พัฒนาและส่งเสริมความพร้อมด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มี

ความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วย 3 ประเด็นได้แก่ 1) พัฒนาครูผู้สอน ให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ที่สอน มีจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ 2) ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และตรงตามวุฒิการศึกษาที่จบมา และ 3) พัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ด้านการบริหารงานงบประมาณประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ปรับปรุงและพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง และให้มีการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้อง และ 2) พัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้ และด้านการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย 2 ประเด็นได้แก่ 1) พัฒนาระบบการให้บริการ อาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนม และมีการสนับสนุนให้วางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสม และ 2) พัฒนาระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย

3. จากการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ตามเกณฑ์ความเหมาะสม และความเป็นไปได้จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาตามแนวคิดของ Guskey (2000) และแปลผลระดับความคิดเห็นโดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนความเหมาะสม และความเป็นไปได้ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best, 1970 อ้างถึงใน บุญมี พันธุ์ไทย, 2545 : 60) ซึ่งพบว่านโยบายที่กำหนดมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ในการบริหารงานกับโรงเรียนปฐมวัย ดังตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบาย

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการบริหารงานวิชาการ				
1. พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น	4.88	0.33	4.90	0.30
2. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ	4.88	0.33	4.90	0.30
3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีการประเมินพัฒนาการได้มาตรฐาน และได้รับรองคุณภาพการจัดการศึกษา	4.52	0.71	4.76	0.48
4. พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยการบูรณาการเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศเข้ามาจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน และขยายผลการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง	4.49	0.74	4.77	0.43
5. พัฒนาและส่งเสริมความร่วมมือด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม	4.86	0.36	4.83	0.38
รวม	4.73	0.55	4.84	0.38

ข้อเสนอเชิงนโยบาย	ความเหมาะสม		ความเป็นไปได้	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านการบริหารงานบุคคล				
6. พัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่	4.93	0.31	4.91	0.36
7. พัฒนาและส่งเสริมสวัสดิการอย่างสม่ำเสมอ	4.94	0.24	4.94	0.24
8. พัฒนาระบบการดำเนินงาน การสรรหาบุคลากร โดยให้มีองค์กร หน่วยงานท้องถิ่น และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม	4.10	0.85	4.25	0.79
รวม	4.83	0.48	4.84	0.45
ด้านการบริหารงานงบประมาณ				
9. พัฒนาระบบการให้บริการ การส่งเสริม การสนับสนุน การประสานงาน และอำนาจการ	5.00	0.00	4.97	0.17
10. พัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้	4.97	0.17	4.91	0.28
รวม	4.99	0.12	4.94	0.23
ด้านการบริหารงานทั่วไป				
11. พัฒนาระบบการบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้	4.77	0.52	4.86	0.46
12. พัฒนาการประชาสัมพันธ์ และการให้ความร่วมมือ	4.96	0.20	4.96	0.20
รวม	4.85	0.42	4.90	0.37
รวมทุกด้าน	4.82	0.47	4.86	0.39

จากตาราง 2 พบว่า ผลการตรวจสอบข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.82$, S.D.=0.47) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.86$, S.D.=0.39)

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ในการศึกษาการดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ตามมิติของการประเมิน CIPPIEST พบว่าผลการวิเคราะห์การดำเนินงานโดยภาพรวมในด้านการบริหารอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยอยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการอยู่ในระดับมาก และด้านผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการประเมินโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ ที่ส่วนใหญ่มีผลการประเมินคุณภาพในระดับดีถึงดีมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558: 55)

2. ผลการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 1 ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหาร 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป โดยแต่ละด้านจะมีข้อเสนอเชิงนโยบายที่ประกอบด้วย เป้าหมาย กลไก กลยุทธ์ และตัวชี้วัด ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ สอดคล้องกับ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545) ที่ให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาอื่น เพื่อให้มีอิสระในการบริหารและการจัดการ สามารถตัดสินใจในระดับของหน่วยปฏิบัติได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ภูภาพาว (2553: 375-380) ที่ได้ศึกษาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิภาพของโรงเรียนเรียนร่วม จังหวัดขอนแก่นประกอบด้วย ชุดของเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด ตามกรอบการจัดการเรียนร่วมโดยใช้ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ที่มุ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจส่วนข้อเสนอเชิงนโยบายที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจำแนกตามการบริหารงานทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ พัฒนาโครงการและหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก สถานศึกษา และท้องถิ่น เมืองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 2 กลไก 7 กลยุทธ์ และ 16 ตัวชี้วัด พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์วิชาการต้นแบบร่วมกับผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่นๆ เมืองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 3 กลไก 9 กลยุทธ์ และ 18 ตัวชี้วัด พัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับเด็ก และมีการประเมินพัฒนาการที่ได้มาตรฐาน เมืองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 4 กลไก 9 กลยุทธ์ และ 17 ตัวชี้วัด พัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยโดยการบูรณาการเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศเข้ามาจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เรียน และขยายผลการดำเนินงานของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่องเมืองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 2 กลไก 7 กลยุทธ์ และ 13 ตัวชี้วัด และพัฒนาและส่งเสริมความพร้อมด้านการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วมเมืองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 2 กลไก 6 กลยุทธ์ และ 10 ตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุเทพ กันแย้ม (2557 : 97-99) ที่พบว่าชุมชนต้องการเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุลนาถ อัจฉริยะสงคราม (2554 : 108-110) พบว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ทั้งด้านหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี อุทธิยา (2556 : 97-98) ที่พบว่าผลการศึกษาในภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านการบริหารงานบุคคล ประกอบด้วยพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ มีวุฒิทางการศึกษาตรงตามความรู้ ที่สอน มีจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่เมืองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 5 กลไก 12 กลยุทธ์ และ 25 ตัวชี้วัด ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติหน้าที่เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และตรงตามวุฒิการศึกษา ที่จบมาเมืองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 3 กลไก 7 กลยุทธ์ และ 12 ตัวชี้วัด ตลอดถึงการพัฒนาระบบโครงสร้างการบริหารงานโดยการมอบหมายงาน และความรับผิดชอบให้ฝ่ายต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม เมืองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 1 กลไก 2 กลยุทธ์ และ 4 ตัวชี้วัด ด้านการบริหารงานงบประมาณ ได้แก่ ปรับปรุงและพัฒนาแผนการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบอย่างต่อเนื่อง และให้มีการดำเนินการเบิกจ่ายงบประมาณได้อย่างถูกต้องเมืองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 2 กลไก 5 กลยุทธ์ และ 9 ตัวชี้วัด และพัฒนาระบบ

การบริหารงานงบประมาณ โดยมุ่งเน้นความเป็นอิสระ ความโปร่งใส ความคล่องตัว ความคุ้มค่า ประหยัด และสามารถตรวจสอบได้มีองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 2 กลไก 4 กลยุทธ์ และ 8 ตัวชี้วัดสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนา สมิงไพร (2558 : 44-45) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นว่าการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานในสถานศึกษา ในภาพรวมสามารถดำเนินการได้ในระดับมากส่วนด้านการบริหารงานทั่วไป ได้แก่การพัฒนากระบวนการให้บริการ อาหาร เครื่องดื่มและอาหารเสริมนม และ มีการสนับสนุนให้วางแผนจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบให้มีความเหมาะสมมีองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 4 กลไก 15 กลยุทธ์ และ 30 ตัวชี้วัด และพัฒนาระบบสารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายมีองค์ประกอบ 1 เป้าหมาย 2 กลไก 7 กลยุทธ์ และ 15 ตัวชี้วัดสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mullawee Rchefolle (2011 : 113) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาโรงเรียนดีประจำตำบลผ่านกระบวนการภาคีเครือข่ายในประเทศไทย ซึ่งพบว่ากระบวนการดำเนินงานเกี่ยวกับภาคีเครือข่ายในโรงเรียน โดยโรงเรียนต้องรู้จักตนเองและร่วมมือกับสถานศึกษาในการพัฒนาจัดทำแผน สืบเสาะหาภาคีเครือข่าย และวิเคราะห์ประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย จัดประชุม ดำเนินการ และสรุปผลสู่ภาคีเครือข่าย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ได้ข้อเสนอเชิงนโยบายครอบคลุมการบริหารการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพเท่าเทียมกันเช่นเดียวกับศูนย์ปฐมวัยต้นแบบที่สถานศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ข้อมูลที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา ความต้องการในบริบทของตน และแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดทฤษฎีของกลุ่มนักการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อบูรณาการทฤษฎีต่างๆมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จในการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนแต่ละขนาด เพื่อความชัดเจนในการหารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546*. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.

กุลนาถ อัจฉริยะสงคราม. (2554). *ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขต*

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 2. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร

การศึกษา: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- นันทนา สมิงไพร. (2558). *ศึกษาการบริหารงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดสุพรรณบุรี.วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่าปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2558. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.*
- บุญมี พันธุ์ไทย. (2545). *ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.*
- พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว. (2553). *ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). *แนวดำเนินงานโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.).*
- _____. (2558). *รายงานผลการประเมินโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด โรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ และโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบเครือข่าย ปีการศึกษา 2556. กรุงเทพฯ: ชุมชมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.*
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2555). *รายงานผลการติดตามและประเมินผลนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย(๐-๕ ปี) ระยะยาว พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๙ ช่วงครึ่งแผนแรก พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้.*
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *การศึกษาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.*
- สุเทพ กันแยม (2557). *ศึกษาความต้องการและแนวทางการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายการจัดการศึกษาปฐมวัย.สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา: มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- อัญชลี อุทธิยา. (2556) *ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนปฐมวัยที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3.สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยนเรศวร.*
- Guskey, T.R. (2000), *Evaluation professional development*. California: A Sage Publication Company.
- Mullawee Rchefolle. (2011). *The development of the effective sub district school through the partnership process in Thailand*. the Degree Doctor of Philosophy. Department of Educational Administration: Silpakorn University.